

U konkretnom slučaju proizlazi iz dopisa poduzeća "Vektor" poslovnice u Rijeci od 11.VII 1966. broj 62 da je u brzini bila pogrešno obračunata obračunska težina, i da ispravna težina za konkretni slučaj iznosi 1.900 kg, a prema toj težini da ispravno obračunata vozarina iznosi N din. 307,80 koji iznos tuženik priznaje.

Ne može se uvažiti navod žalbe u pravcu da to poduzeće nije predstavnik tužitelj, jer je baš njegova poslovnica u Rijeci zaključila posao s pošiljaocem, i prema tome je za sadržaj prijevoznog ugovora mjerodavno ono što je ta poslovnica s pošiljaocem stvarno zaključila, a ne tekst prijevoznice, koji je slučajno bio pogrešno napisan. U skladu s načelom poštenja i savjesnosti u prometu treba opravdano uzeti da niti primitak robe i prijevoznice bez prigovora ne stvara obvezu primaocu da plati prijevozniku troškove prijevoza prema sadržaju prijevoznice u onom dijelu za koji se može sa sigurnošću dokazati da se temelji na računskoj ili drugoj pogrešci. Prijevoznik bi prema općim načelima transportnog prava opravdano mogao tražiti plaćanje prijevoza "puno za prazno" u slučaju kad bi prevezio kabastu robu koja bi spriječila potpuno iskorišćenje vozila drugim teretom, no među strankama je nesporno da ovo nije bio slučaj kod konkretnog prijevoza, već da je vozilo bilo potpuno iskorišćeno drugim teretom.

M.S.

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Drugostepena presuda od 29.I 1967.

Vijeće: Gabro Badovinac, Zvone Rihtman, prof.dr Branko Jakaša

Prijevoz cestom - Preteg vozila - Naknada štete - Primjena željezničkih tarifa - Pošiljalac jamči brodaru za tačnost podataka o težini robe - Unatoč tome vozar je dužan upotrebom dužne pažnje utvrditi da li je vozilo preopterećeno - To može učiniti i tokom putovanja - Vozar ima pravo na naknadu štete prouzrokovane pretegom vozila, ali u visini koja bi nastala da je upotrijebio dužnu pažnju prilikom utovara robe - Kod očitih pretega vozar koji na početku putovanja ne istovari odnosno ne naredi da se istovari višak robe, pa radi toga tokom putovanja prsnu gume, nema prava na naknadu ove štete, jer se ona upotrebom dužne pažnje na početku putovanja mogla izbjeći - Željezničke tarife primjenjuju se samo na visinu vozarinskog stava, a ne i na ostala plaćanja koja one stavljaju na teret pošiljaocu - Radi ovog razloga vozar nema prava zaračunati dodatak na vozarinu zbog pretega vozila

Tužitelj je vozar, a tuženik pošiljalac.

Medju strankama je sporno da li tužitelj kao vozar u cestovnom motornom prijevozu može u slučaju kad je sklopio ugovor o prijevozu robe uz uvjet da se vozarina plaća po tarifi ŽTP-a tražiti da mu pošiljalac kao ugovorna stranka plati utovareni preteg, tj. prekoračenje utovarne težine iznad naznačene težine u tovarnom listu i nosivosti vozila, prema propisima željezničke tarife o naplati pretega.

Rješavajući spor prvostepeni sud je odbio tužitelja sa zahtjevom iz razloga što je nakon provedene rasprave našao da stranke nisu sklopile izričitu pogodbu prema kojoj bi tužitelj kamionom od 4,5 do 5 tona nosivosti prevezao robu u težini od 7 tona. Iz iskaza saslušanih svjedoka sud nije mogao utvrditi da li je prilikom naručivanja kamiona bio ugovoren 4,5 do 5 tona ili kamion od 5 do 7 tona, sud smatra da je tuženi trebao otkloniti utovar robe ako je primjetio da je kamion bio preopterećen. Nadalje da je tužitelj nakon što je tuženi natovarao kamion, a po dolasku kamiona u Varaždin, trebao vagnuti pošiljku, te kad bi utvrdio da je vozilo pretovareno, trebao je višak istovariti. Ako je tužitelj preuzeo na vozilo veći teret nego ga ono podnosi, to je učinio na svoj rizik. Okolnost što su stranke ugovorile da primalac plaća prijevoz po tarifi željeznice ne znači da se na ovakav prijevoz primjenjuju i ostali propisi za prijevoz robe željeznicom. Po stajalištu suda u takvom slučaju primjenjuju se samo propisi željeznice koji se odnose na plaćanje prijevoza pod normalnim okolnostima i osnovnom tarifom, a ostali propisi o prijevozu robe na željeznicama ne odnose se na stranke u cestovnom saobraćaju.

Protiv ove presude tužitelj se žali. Drugostepeni sud je žalbu uvažio, prvostepenu presudu ukinuo, i stvar vratio na ponovno raspravljanje iz ovih razloga:

Prema općim pravilima koja važe u prijevozu robe u cestovnom saobraćaju, pošiljalac ako sam tovari robu dužan je da robu važe i utvrdi količinu robe koju predaje na prijevoz. Ovako utvrdjenu težinu vozar može, u slučaju sumnje, provjeriti na početku, u toku ili na kraju putovanja i utvrditi pravu težinu robe. U koliko težina navedena u tovarnom listu ili navedena od pošiljačeve strane u času utovara nije tačna, vozar može prema općim načelima koja vrijede u cestovnom saobraćaju pravu težinu robe utvrditi i naknadno, pa u takvom slučaju prema korisniku prava na raspolaganje robom može postaviti određene zahtjeve.

Prvostepeni sud osnovano uzima da se na odnose između cestovnog vozara i pošiljaoca, u slučaju kad je ugovoreno plaćanje vozarine po željezničkoj tarifi, ne

primjenjuju odredbe željezničke tarife na ostale odnose, pa tako ni odredbe u pogledu pretega. Međutim, ovo ne znači da kamionski vozar u slučaju pretega ne bi imao prema korisniku prijevoza odnosno pošiljaocu nikakvih prava, izuzev prava naplate razlike vozarine za izvršeni prijevoz pretega. Prema općim pravilima koja vrijede u svim slučajevima prijevoza, pa tako i u prijevozu robe cestovnim motornim vozilima, pošiljalac, kako je već naprijed istaknuto, kad robu sam tovari dužan je da ju prethodno važe i utvrdi njenu težinu prije predaje na prijevoz. Ovako utvrđenu težinu robe pošiljalac naznačuje vozaču, a on ju prima kao utvrđenu težinu, osim u slučaju ako za to postoji osnovana sumnja, te on može tada naznačenu težinu provjeravati na početku, u toku, ili na kraju putovanja. Ako vozar utvrdi da je stvarna težina veća od naznačene, on može prema okolnostima slučaja, vodeći računa o interesima imaoca prava na raspolaganje robom, tražiti da se višak utovarene robe istovari na pošiljaočev račun, zaračunavajući pri tome troškove zadržavanja prouzrokovane istovarom pretega, odnosno ako se preteg utvrdi u toku prijevoza može sam odnosni preteg istovariti i predati ga na čuvanje na račun i teret pošiljaočev, zaračunavajući pri tome troškove zadržavanja vozila, odnosno može prijevoz izvršiti i tražiti da mu osoba ovlaštena za raspolaganje robom naknadi eventualnu razliku u vozarini i štetu koja mu je nastala time što mu je vozilo bilo preopterećeno, a koja se šteta može odraziti u eventualnom prekomjernom zadržavanju vozila na putovanju.

Ocjenjujući spor s gore navedenog stajališta valja istaći da je prvostepeni sud propustio, obzirom na zauzeto stajalište, da utvrdi koju i koliku je štetu tužitelj imao zbog pretega koji je bio utvrđen na kraju putovanja. Naime, zahtjev za plaćanje pretega kako ga je prema propisima željezničke tarife zaračunao tužitelj u stvari predstavlja zahtjev za naknadu štete. Budući da se odredbe željezničke tarife ne mogu primijeniti na prijevoz robe u cestovnom saobraćaju, sud je pitanje zahtjeva za naknadu štete trebao utvrditi, ocjenjujući sve okolnosti slučaja, u skladu sa načelima prijevoza robe cestovnim motornim vozilima.

Tužitelj je u žalbi istakao da svojim tužbenim zahtjevom tereti tuženoga i za iznos od 224.- n.d. na ime dangube, a ta okolnost da je vidljiva iz priloženog računa broj A-5599. Obzirom na to sud nije imao osnove da tužitelja s tim zahtjevom odbije. Međutim kako se ovdje radi o pitanju naknade štete, bit će potrebno da sud u nastavku spora, vodeći računa o svim okolnostima, utvrdi koliku je i kakvu štetu tužitelj pretrpio, te koji dio odgovornosti za štetu, obzirom na propuste samog tužitelja, treba da snosi sam tužitelj, te kolika je i kakva šteta tužitelju nastala time što je tuženi kao pošiljalac utovarao veću količinu robe nego što ju je naznačio tužiteljevu vozaču.

Iz rezultata rasprave slijedi naime da je tuženi kao pošiljalac tovario robu i da je davao podatke o težini tužiteljevu vozaču. Međutim iz sadržaja spisa slijedi da je ipak tuženi kao pošiljalac propustio utvrditi tačnu težinu robe koju je utovarilo u kamion, a davanjem približnih podataka o težini pojedinih komada naznačio je tu težinu sa otprilike 5.000 kg, što je vozar kamiona primio na zna- nje, pa je odnosnu težinu unio i u tovarni list. Isto tako iz rezultata rasprave slijedi da je vozač kamiona propus- tio prilikom polaska, a kasnije i u Varaždinu, da ocjenom stanja vozila utvrdi da li je kamion, obzirom na opći iz- gled, pretovaren ili ne. Tek na kraju putovanja, pošto je u toku putovanja došlo do eksplozije guma, utvrđena je stvarna težina utovarene robe sa 7.100 kg, dakle sa 2.100 kg pretega. Iz ovih činjenica slijedi da je za štetne po- sljedice preopterećenja vozila odgovoran kako tuženi tako i tužitelj. Tuženi u toliko što je propustio utvrditi stvarnu težinu robe koju je utovarilo u kamion, iako mu je to bila dužnost, a vozač kamiona što je propustio da paž- ljivim pregledom vozila prije polaska ili u toku putovanja utvrdi da li mu je vozilo osjetljivo preopterećeno. Po na- lazima ovog suda pažljiv vozač može i mora pažljivim proma- tranjem vozila nakon izvršenog utovara, a prije polaska na put, utvrditi da li mu je vozilo preopterećeno, ako to pre- opterećenje iznosi čak 2.000 kg iznad dopuštene nosivosti vozila. Prema tome ako su tužitelju nastale neke štete zbog preopterećenosti vozila, kao što je prskanje guma i tome slično, tada je sam tužitelj dužan snositi odnosni dio štete koja mu je nastala zbog propusta dužne pažnje utvrdjivanja velike preopterećenosti vozila. Međutim isto tako tuženi je kao pošiljalac zbog netačne deklaracije u pogledu težine robe odgovoran tužitelju za nastalu štetu koju bi ovaj po normalnom toku događaja imao ili mogao imati. Ova šteta može se sastojati u zadržavanju vozila zbog preopterećenosti i to do visine troškova koje bi po- šiljalac imao da je odnosno preopterećenje u toku putova- nja primjećeno, i da je vozar koristio svoje pravo istova- rom odnosne robe i stavljanje iste na raspolaganje primaoc- u. Obzirom na ove okolnosti za pravilno rješenje spora potrebno je utvrditi koje i kakvo je zadržavanje nastalo tužitelju zbog toga što mu je vozilo bilo preopterećeno ne- tačnim davanjem podataka o težini, te prema tome koji i ko- liki dio štete treba snositi tuženi.

G.B.